

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/2837-2

27. oktober 2017

Retningslinjer til Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Oppland for oppgjøret etter ulveskadene i Akershus og Oppland i sommer

Vi viser til vår brev av 10. august 2017 og oversendelse fra Fylkesmannen i Oppland og Fylkesmannen i Oslo og Akershus hhv. 21. september og 22. september 2017.

Som følge av ulveskadene i sommer, fikk Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Oppland i nevnte brev fra departementet i oppdrag om å gå i dialog med beitelag og kommuner for å få kartlagt utgiftene beitebrukere mener å ha hatt som direkte følge av situasjonen.

Fylkesmennenes kartlegging viser at det i løpet av beitesesongen er dokumentert om lag 300 skadde og døde husdyr i de aktuelle områdene. Som en følge av skadeomfanget og usikkerhet om når ulven ville bli felt, bestemte de fleste beitebrukerne, i samråd med kommunene, fylkesmenn og Mattilsynet, å holde beitedyrene på hjemmebeite inntil situasjonen ble avklart. Sau og storfe ble holdt lenge på hjemmebeite, og en del beitedyr ble ikke sluppet på utmarksbeite i 2017. Dette har i sin tur ført til et stort behov for ekstra fôr, gjerdning, snyltebehandling, flytting av sau, tilsyn og annet merarbeid.

På bakgrunn av kartleggingen og fylkesmennenes vurderinger, har KLD utarbeidet retningslinjer for hvordan det kommende oppgjøret skal gjennomføres. KLD mener at kompensasjon bør skje etter gjeldende erstatningsforskrift og FKT-forskrift, etter en konkret søknad fra den enkelte beitebruker til fylkesmennene. I tråd med de politiske signaler som har blitt gitt i sommer, legges det opp til at beitebrukerne i utgangspunktet skal få kompensert relevante, rimelige utgifter for 2017.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Linn Helmich
Pedersen
22 24 58 69

Nærmere om departementets retningslinjer for oppgjøret

KLD har vurdert om utgiftene som er påløpt kan kompenseres gjennom eksisterende ordninger, eller om deler av de påløpte utgiftene faller utenfor eksisterende ordninger. Ut fra det foreliggende kartlegging og fylkesmennenes vurderinger av påløpte utgifter har KLD kommet fram til at tapene kompenseres gjennom eksisterende ordninger, dvs. forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt (erstatningsforskriften) og forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak (FKT-forskriften).

Erstatningsforskriften

Erstatningsforskriften gir dyreeier etter søknad krav på erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt. Det varierer i hvilken grad medlemmer av de ulike lagene har dokumenterte tap av husdyr til ulv.

KLD mener at beitebrukere som oppfyller vilkårene i erstatningsforskriften, på vanlig måte skal søke og få dekket tap av husdyr og relevante følgekostnader knyttet til slike tap der dette følger av erstatningsforskriften. Krav etter erstatningsforskriften skal behandles før krav etter FKT-ordningen (med unntak av allerede bindende avtaler, se under). KLD viser i denne sammenheng til at erstatningsforskriften gir rettskrav på erstatning, og at kostnader som i utgangspunktet kan dekkes etter begge forskrifter, må erstattes etter erstatningsforskriften og ihensyntas ved beregning av tilskudd etter FKT-forskriften.

FKT-forskriften

FKT-forskriften er en tilskuddsordning for forebyggende tiltak som har direkte tapsreducerende effekt for de skadene rovvilt kan forårsake, og for en kombinasjon av tiltak der en tapsreducerende effekt kan oppnås ved flere tiltak. KLD mener at FKT-forskriften kan brukes for å kompensere de ekstraordinære utgiftene i Akershus og Oppland sommeren 2017.

I enkelte tilfeller har fylkesmennene allerede inngått bindende avtaler med berørte brukere om dekning av kostnader. FKT-ordningen kan også brukes til å innfri disse avtalene. Ettersom disse brukerne allerede har rettslig bindende krav, mener KLD at fylkesmennene så raskt som mulig må gjøre opp disse kravene, før de øvrige kravene behandles og utbetales.

I tråd med de politiske signaler som har blitt gitt i sommer, legges det som nevnt opp til at beitebrukerne i utgangspunktet skal få kompensert relevante, rimelige utgifter for 2017.

KLD mener at den enkelte beitebruker i utgangspunktet skal bli kompensert ved en sats per dyr per døgn. Enhetlige satser for kompensasjon per dyr per døgn for hjemmebeite og per time for ekstra arbeid, fastsettes av Miljødirektoratet ved vedtak, jf. FKT-forskriften § 10. Oppdraget er gitt av KLD, og vedtaket vil treffes senest 1. november 2017. Miljødirektoratet vil varsle fylkesmennene om vedtaket så snart dette foreligger. Ved vurdering av hvilken sats som skal fastsettes, er Miljødirektoratet bedt om å legge rapport fra NIBIO om kostnader ved

hjemmebeite og tidlig nedsanking til grunn, samt at det skal tas hensyn til etablerte prinsipper for kompensasjon og erstatning for rovviltskade i erstatningsforskriften.

Eventuelle klager på satser for hjemmebeite og sats for arbeid skal sendes til Miljødirektoratet. Søknader som fremmes for fylkesmennene behandles likevel basert på de fastsatte satser uavhengig av pågående klagebehandling i Miljødirektoratet og eventuelt KLD.

I tillegg skal den enkelte bruker kunne søke om å få kompensert relevante og rimelige utgifter som ikke dekkes av satsen per dyr per døgn.

Utover de konkrete satser som fastsettes av Miljødirektoratet for hjemmebeite for sau/storfe og kompensasjon for ekstra arbeid, legger KLD til grunn at fylkesmennene beregner kompensasjon i henhold til de kostnadselementer som fremgår av innsendt underlag fra respektive fylkesmenn. Dette omfatter kjøregodtgjørelse, erstatning for tapte tilskudd til beitelag, ekstra tilskudd til gjerder m.m.

Utgifter utover satsen kan også omfatte utgifter som etter sin art er omfattet av satsen, men der brukeren har hatt høyere utgifter enn det som er lagt til grunn for satsen, for eksempel høyere utgifter til innkjøp av fôr eller høyere arbeidsforbruk. Ved kompensasjon utover satsen, må det gjøres fradrag for den faktoren som ligger i satsen.

Brukere skal begrunne og sannsynliggjøre utgifter som søkes kompensert. Fylkesmennene skal vurdere kravet i sin helhet, og særlig vurdere om krav utover de faste satser er rimelige og tilstrekkelig begrunnet i søknaden.

Det nevnes for øvrig at Miljødirektoratet etter oppdrag fra KLD vil fastsette mer permanente satser som fra 2018 skal legges til grunn ved fremtidige saker om kompensasjon for utgifter som følge av planlagt eller akutt hjemmebeite etter FKT-forskriften, og en standardisert sats for kompensasjon ved tidlig nedsanking av sau. Miljødirektoratet vil sende utkast til endringsforskrift med forslag til hvilke satser som bør gjelde per beitedyr per døgn, og hvilke kostnadselementer disse skal omfatte, på høring i løpet av høsten.

Tapt utmarksbeitetilskudd

Landbruksmyndighetene har en tilskuddsordning for husdyr som har gått på beite i en viss tid. For sau, lam og storfe på utmarksbeite er vilkåret at de har vært minst 5 uker på utmarksbeite. Størrelsen på utmarksbeitetilskuddet er fastsatt i jordbruksavtalen. Ingen av de aktuelle beitebrukerne oppfylte kravet om fem uker utmarksbeite sommeren 2017. De tapte dermed retten til slikt tilskudd.

Det skal gis kompensasjon til berørte beitebrukere for det tapte utmarksbeitetilskuddet i tråd med satsen fastsatt i jordbruksoppgjøret, jf. tabell 7.7 på side 27 i avtaledokumentet. Tapt utmarksbeitetilskudd skal kompenseres samtidig med kompensasjon av øvrige utgifter.

Fylkesmannens saksbehandling

Kompensasjon bør, med unntak av de tilfeller der fylkesmennene allerede har inngått bindende avtaler, skje etter en konkret søknad fra den enkelte beitebruker til henholdsvis Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Oppland.

Fylkesmennene utarbeider søknadsskjema og behandler søknadene. Søknadsfristen skal settes til en nærmere angitt dato i november, og utbetaling skal skje før nyttår. Vedtakene skal på vanlig måte anses som et enkeltvedtak, og følge de vanlige forvaltningsrettslige reglene for enkeltvedtak.

Dekning av fylkesmennenes merbehov

Det økonomiske oppgjøret har en samlet kostnadsramme som er høyere enn det Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet har dekning for innenfor eksisterende budsjettammer. Regjeringen vil vurdere saken i forbindelse med ny saldering og legge fram et forslag for Stortinget i november. Stortinget vil behandle saken i desember og vi ber fylkesmennene avvente eventuelle utbetalinger før Stortingets fatter et endelig vedtak.

KLD ber på denne bakgrunn fylkesmennene i tråd med departementets retningslinjer i dette brevet behandle de søknader som kommer inn, men avvente utbetalingen til Stortingets eventuelle godkjenningsvedtak foreligger.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Linn Helmich Pedersen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruks- og matdepartementet
Miljødirektoratet

Adresseliste

Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO